

27 augustus 2019

Aan: Leden en plaatsvervangend leden commissie I&W

Geacht Commissielid,

Donderdag 5 september a.s. bespreekt u in het Algemeen Overleg Duurzaam Vervoer met de Staatssecretaris hoe het verkeer zich moet ontwikkelen om de klimaatdoelen van Parijs te halen.

Daarom verzoekt Milieudefensie u zich in te zetten voor:

- Aanscherpen en uitbreiden van het Klimaatakkoord
- Zet de rem op biobrandstoffen
- Investeer alleen in duurzaam verkeer

Aanscherpen en uitbreiden Klimaatakkoord

De regeringsagenda voor de uitvoering van het Klimaatakkoord op het gebied van verkeer en vervoer is te beperkt en gaat de doelen niet halen

Wie het Klimaatakkoord leest zou denken dat verkeer en vervoer alleen over autoverkeer gaan. De auto wordt maar liefst 217 keer genoemd, de fiets slechts 35 keer. Overige duurzame vervoersvormen, zoals lopen en ov, nog minder vaak. Het is tekenend voor de regeringsinzet dat men verkeer vooral 'onder de motorkap en in de tank' wil aanpassen. Maar alle auto's elektrisch of op biobrandstoffen laten draaien is niet genoeg om Parijs te halen. Met het verminderen van de vervoersvraag en ook modal shiftbeleid kan dat wel, blijkt uit onderzoek van het gezaghebbende Transport & Environment.¹ Met de maatregelen zoals vermeld in het ontwerpklimaatakkoord zou volgens het PBL² tussen de 4,5 Mton en maximaal 7,7 Mton CO₂-reductie gerealiseerd worden. Het is dus onwaarschijnlijk dat het doel van 7,3 gehaald gaat worden. Daar komt nog bovenop dat in de huidige regeringsagenda er verkeersmaatregelen uit het ontwerpklimaatakkoord zijn geschrapt. Daardoor is de kans dat het doel gehaald wordt nu nog enkel theoretisch.

- *Daarom vragen wij u zich sterk te maken voor een aanvulling op het Klimaatakkoord om zo het verkeer voldoende te verduurzamen.*

Het Klimaatakkoord schiet tekort op modal shift en het voorkomen van kilometers

De aanvullende 75 miljoen-investering in fietsparkeren is een goede toevoeging t.o.v. het ontwerpklimaatakkoord. Dat bedrag is hard nodig om het groeiende aantal fietsers te faciliteren. Met deze 75 miljoen maakt het kabinet gelukkig een -voorzichtige- volgende stap ter versterking van fietsbeleid. Maar er is meer nodig om de noodzaak voor verplaatsingen te verminderen en modal shift te versterken.

- *Daarom vragen we u zich uit te spreken voor een aanvullen van het Klimaatakkoord met modal shiftbeleid.*

1 <https://www.transportenvironment.org/publications/how-decarbonise-european-transport-2050>

2 <https://www.pbl.nl/sites/default/files/cms/publicaties/pbl-2019-achtergronddocument-effecten-ontwerp-klimaatakkoord-mobiliteit-3703.pdf>

Rem op biobrandstoffen

Waardevolle grondstoffen worden in Nederlandse auto's verbrand

Biobrandstoffen lijken misschien groen, maar voor het overgrote deel zijn ze allerm minst duurzaam! Dat zit zo: grondstoffen gebruiken om er biobrandstoffen van te maken is een laagwaardige manier om ze te gebruiken. Mais, suikerbiet, zonnebloemolie, raapzaadolie, palmolie en sojaolie zijn voorbeelden van grondstoffen waarvan Milieudefensie vindt dat ze voor voedsel gebruikt moeten worden, en niet voor de tank. Het is een laagwaardige, onduurzame keuze om er brandstof van te maken. Sterker nog, voor plantaardige oliën (dieselvervangers) geldt dat ze gemiddeld anderhalf keer méér CO₂ uitstoten dan de fossiele diesel die ze moeten vervangen. Dus: het gebruik van biobrandstoffen is geen oplossing, maar een probleem.

- *Wij vragen u de agenda van de regering bij te stellen en ervoor te zorgen dat het gebruik van voedselbiobrandstoffen afneemt.*

Betere borging ter voorkoming bijmengen palmolie en sojaolie

Bij autorijden op dure biobrandstof uit palmolie komt er per saldo drie keer zoveel CO₂ in de lucht als bij gewone diesel. Voor sojaolie is dat 2 keer zoveel. Uw Kamer spreekt dan ook al jaren de wens uit om geen palmolie of soja olie terug te zien in de tank³. Uit de Jaarrapportage energie voor vervoer 2018 die op uw agenda staat⁴ blijkt dat, tegen de wens van de Kamer in, er in 2018 toch weer begonnen is met het bijmengen van palmolie en soja. Staatssecretaris van Veldhoven vindt dit een 'onwenselijke ontwikkeling' en gaat praten over afspraken om het te voorkomen. Maar die afspraken liggen er al jaren en werken dus blijkbaar niet.

- *Wij verzoeken u om er bij de Staatssecretaris op aan te dringen dat de regering zich middels wet- en regelgeving de instrumenten verschaft om de afspraken te kunnen borgen.*

Fraude biobrandstoffen zou grootschalig kunnen zijn

Op dit moment wordt het overgrote deel van de biobrandstof gemaakt van Used Cooking Oil (UCO): afgewerkt frituurvet. Dat wordt geïmporteerd -bijeengeschaapt- uit wel 60 landen. Ook het gebruik van UCO is onduurzaam omdat het ook hoogwaardiger als grondstof kan worden ingezet. Daarnaast is het extreem fraudegevoelig. Uit de antwoorden op de vragen van de Kamer blijkt dat er 8 UCO-bedrijven werkzaam zijn in Nederland. Naast het nu bekend geworden fraudegeval maakt de Staatssecretaris melding van het feit dat het OM strafrechtelijk onderzoek doet naar nog vier andere bedrijven die in deze branche werkzaam zijn. De ene geconstateerde fraude is al enorm omvangrijk⁶. Ter illustratie: het ging in 2105 over 38% van de CO₂-emissiereductie die dus frauduleus blijkt! Nadat eerst NeA waarschuwde, schrijft nu ook de ILT: "Uit het onderzoek komt naar voren dat het nu geldende certificeringssysteem fraudegevoelig is."

- *Wij vragen u er bij de regering op aan te dringen om UCO niet langer toe te staan als grondstof voor duurzame biobrandstof, en in ieder geval te verbieden tot een volstrekt fraudebestendig systeem is ingevoerd.*

3 Al sinds jaar en dag betitelen zowel de Kamer als het kabinet de inzet van biobrandstof van palmolie en sojaolie als zeer ongewenst. In de motie Kröger c.s. roept de Kamer de regering zelfs op om dit standpunt ook in Europa uit te dragen. <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/moties/detail?id=2017Z17014&did=2017D35409>

4 Agendapunt 8; https://www.tweedekamer.nl/debat_en_vergadering/commissievergaderingen/details?id=2019A03026

6 Ter illustratie: de verkoop van de onterecht als duurzaam aangemerkte biodiesel komt overeen met 31,6% (2015) en 22,6% (2016) van het totaal aan duurzame (fysieke) biobrandstoffen die in Nederland door de Nea zijn geadm inistreed in die jaren. Als de biodiesel wel duurzaam zou zijn geweest, was respectievelijk 438 miljoen kg en 322 miljoen kg CO₂ uitstoot voorkomen. Dat is respectievelijk 38% en 27% van de CO₂ emissiereductie die de NEa over die jaren heeft gerapporteerd. <https://www.tweedekamer.nl/downloads/document?id=39b0a097-4a6f-4c5c-b016-2ae8a331c639&title=Signaalrapportage%20ILT.%20Fraude%20met%20certificering%20duurzame%20biodiesel.pdf>

Investeer alleen in duurzaam verkeer

Alle wegen naar Parijs: alle investeringen binnen anderhalve graad

In de regeringsagenda Klimaatakkoord wordt ten onrechte geen concrete maatregelen voorgesteld m.b.t. investeringen in infrastructuur en bereikbaarheid. Het huidige verkeerssysteem is geen natuurwet, maar een gevolg van beleid. De Raad voor de Leefomgeving en Infrastructuur adviseerde daarom om duidelijke kaders voor verkeer op te stellen⁷. De kabinetsreactie op deze aanbeveling verwijst naar onder meer het Klimaatakkoord⁸, maar daar zijn geen duidelijke criteria voor een bereikbaarheidsfonds te vinden. Daarmee wordt dit overgenomen advies van de RLI niet omgezet in beleid. Met een verduurzaming van het bereikbaarheidsfonds kan veel bereikt worden. Milieudefensie vindt het belangrijk dat het bereikbaarheidsfonds ook eerlijk wordt. Van de huishoudens met een laag inkomen beschikt een derde niet over een motorvoertuig en een kwart heeft geen rijbewijs⁹. Deze mensen hebben niets aan bredere en nieuwe snelwegen, want ze zijn afhankelijk van het openbaar vervoer of de fiets. Zij zouden juist profiteren van voorzieningen dichtbij, investeringen in duurzaam en betaalbaar ov en een goede fietsinfrastructuur.

- *Wij vragen u zich uit te spreken voor een ambitieuus bereikbaarheidsfonds met duidelijke criteria waardoor elke euro publiek geld wordt geïnvesteerd in lijn met het klimaatakkoord van Parijs.*

Wij hopen dat u zich voor bovenstaande punten in wilt zetten, voor een rechtvaardig klimaatbeleid. Als u vragen heeft, meer informatie wilt of misschien wel heel andere ideeën heeft die u aan ons wilt voorleggen, horen we natuurlijk graag van u.

Hoogachtend,
Bram van Liere
Campaigner klimaatrechtvaardigheid en verkeer
Milieudefensie

⁷ <https://www.rli.nl/publicaties/2018/advies/van-b-naar-anders>

⁸ <https://www.rli.nl/sites/default/files/kabinetsreactie-raad-voor-de-leefomgeving-en-infrastructuur-ri-adviesrapporten-dichterbij-en-snel-en-van-b-naar-anders-2.pdf>

⁹ <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2018/25/ruim-kwart-huishoudens-heeft-geen-motorvoertuig>